

18 Jak powstał Mazurek Dąbrowskiego?

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

IV. Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o:

9) Janie Henryku Dąbrowskim i Józefie Wybickim oraz polskim hymnie.

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- daty: 1797, 1927,
- postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, Napoleona Bonaparte,
- cele utworzenia Legionów Polskich we Włoszech,
- słowa *Mazurka Dąbrowskiego*.

ROZUMIE

- pojęcia: emigracja, Legiony Polskie we Włoszech,
- co oznacza sformułowanie: „wolność, równość, braterstwo”.

POTRAFI

- wyjaśnić, jak doszło do wyemigrowania części Polaków z kraju po powstaniu kościuszkowskim,
- przedstawić okoliczności powstania Legionów Polskich we Włoszech,
- opisać działalność Legionów Polskich we Włoszech,
- opisać okoliczności powstania *Pieśni Legionów Polskich we Włoszech*,
- odśpiewać trzy pierwsze zwrotki hymny narodowego,
- wyjaśnić, jak doszło do rozwiązania Legionów Polskich we Włoszech,
- ocenić dokonania Legionów Polskich.

CZAS ZAJĘĆ

1 godzina lekcyjna.

I. Wprowadzenie

Podajemy temat i cele lekcji.

Pytamy uczniów o wydarzenia, do jakich doszło w kraju przed upadkiem państwa polskiego. Przypominamy, że podjęte wówczas próby reformy napotkały opór Rosji i innych państw sąsiednich.

Kłęska wojsk polskich broniących Konstytucji 3 maja, a później porażka powstania kościuszkowskiego doprowadziły do upadku państwa polskiego. Wielu Polaków uważało jednak, że nie wszystko jest stracone. Powszechnie liczone wówczas na pomoc Francji, w której wybuchła rewolucja, a państwo to rozpoczęło wojnę z Austrią.

W tej części lekcji możemy przedstawić w uproszczonej formie cele rewolucji francuskiej. Opis pozwoli uczniom zauważyć powiązania między historią Polski a dziejami powszechnymi.

II. Rozwinięcie

Opisujemy okoliczności, w jakich doszło do utworzenia Legionów Polskich we Włoszech. Informujemy, kto stał na ich czele. Wyjaśniamy rolę, jaką miały odegrać. Zwracamy uwagę na postać Napoleona Bonaparte jako polityka i wojskowego odpowiedzialnego za wydanie zgody na utworzenie Legionów.

Prosimy uczniów, aby zapoznali się z treścią podrozdziału *Legiony Polskie we Włoszech* (s. 113) i znaleźli odpowiedź na pytanie 3 (s. 113). Wcześniej wyjaśniamy uczniom istotę tego hasła. Następnie rozdajemy uczniom *Identyfikatory postaci historycznej* ► PDF i prosimy o ich uzupełnienie na podstawie informacji zawartych w biogramie Jana Henryka Dąbrowskiego (s. 113).

Po wypełnieniu przez uczniów *Identyfikatorów* sprawdzamy poprawność notatek. Następnie prosimy uczniów o przypomnienie informacji o polskim hymnie narodowym, które poznali na lekcjach historii. Zwracamy uwagę, że na dzisiejszych zajęciach mówimy właśnie o okresie i okolicznościach, w których powstał jeden z naszych symboli narodowych.

Prosimy uczniów o powstanie, po czym odtwarzamy melodię i treść hymnu. (Uczniowie również powinni śpiewać). Przypominamy, kto był autorem słów *Mazurka Dąbrowskiego*, który w okresie swego powstania był nazywany *Pieśnią Legionów Polskich we Włoszech*. Następnie pytamy o cele legionistów wyrażone w refrenie hymnu.

W kolejnej części lekcji informujemy, że plany Polaków we Włoszech związane z powrotem do ojczyzny nie doszły do skutku. Przedstawiamy polityczne okoliczności, które zadecydowały o rozwiązaniu Legionów, a także opisujemy późniejsze tragiczne losy legionistów.

III. Podsumowanie

Zachęcamy uczniów do oceny wydarzeń omówionych na lekcji. W tym celu wykorzystujemy technikę *Obcy przybysz* (materiał dla nauczyciela). Wieszamy na tablicy planszę i dajemy wszystkim uczniom po jednej karteczce koloru zielonego i jednej karteczce koloru czerwonego. Wyjaśniamy, że każdy ma za zadanie określić, jakie skutki dla walki Polaków o wolność – pozytywne i negatywne – przyniosło związanie się z Francją.

Metody kontroli

Ćwiczenie 3 (zeszyt ćwiczeń, s. 59).

Praca domowa

Ćwiczenie 1 (zeszyt ćwiczeń, s. 58).

Materiał dla nauczyciela

Obcy przybysz

Technika stosowana w nauczaniu wczesnoszkolnym z powodzeniem może również zostać wykorzystana na zajęciach edukacyjnych w klasach IV–VI. Zadaniem uczniów jest wejście w rolę tytułowego obcego przybysza, który obserwuje i zbiera informacje na temat różnorodnych zjawisk, sytuacji bądź procesów, a następnie ocenia je pod kątem ich mocnych i słabych stron.

Zastosowanie tej techniki stwarza możliwość oddziaływania na wyobraźnię ucznia i pozwala mu wchodzić w różnorodne role, także przez wcielanie się w postaci historyczne. Kształci też umiejętność oceny analizowanego zagadnienia i uzasadniania własnego stanowiska.

Przebieg pracy

1. Nauczyciel zapoznaje uczniów z konkretnym zjawiskiem, sytuacją bądź problemem.
2. Uczniowie otrzymują po jednej kartce samoprzylepnej w dwóch różnych kolorach. Na kartkach jednego koloru uczniowie określają mocne strony, a na kartce drugiego koloru – słabe strony danego zagadnienia.
3. Uczniowie umieszczają swoje odpowiedzi na planszy, a następnie je uzasadniają.

Plansza

+++ ---					
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Komentarz do lekcji

Ten temat możemy wzbogacić projekcją filmu *Ziemia polskie pod zaborami* ▶